

כאן מתחיל אידרא דמשכנא¹

תניא² ברזא דרזין³ רישא דמלכא אתתקן בחדס
ובגבורה⁴ בהאי רישא⁵ תליין שערי נימין על נימין⁶
דאינון כל משיכותא דמתאחדן בהו עלאי ותתאי⁷
מארי דמארי⁸ מארי דקשוט⁹ מארי דמתקלא¹⁰ מארי
דיבבא¹¹ מארי דיללה¹² מארי דינא¹³ מארי דרחמי¹⁴
וטעמי אורייתא ורזי אורייתא¹⁵ דכיין מסאבין¹⁶ כלהו

למדנו ברזא דרזין, ראש המלך מתתקנים
בחדס וגבורה, בזה הראש תלויים השערות,
נימים על נימים, שהם כל המשכות, שבהם
מתאחדים העליונים ותחתונים.

אדון האדונים בעלי אמת בעלי משקולת
בעלי יבבה בעלי יללה בעלי דין בעלי רחמים
וטעמים תורה וסודו התורה טהורים טמאים
כולם נקראי שערי המלך, כלומר המשכה

¹ עי' אריכות בספר ברית יצחק של הגר"א חבר. כאן אינו מדבר כי אם מתיקוני ז'נ לבד משא"כ באו"א וא"א שזה גילה אותם בב' האדרות (ב"י). תיבת "אדרא" הוא מלשון עולה בדרך ישר [עי' ערוך שמפרש על חצבא [כד עי' ברכות כב ע"א] שהוא אדרא], ולכן מכונים "אדרא" ע"ש שהם חזקים וכולים מא"ס ועד אין תכלית ביושר (מים אדירים קמב).

² לפי שהיה להם הדבר בקבלה לכך אומר [בספד"צ] תאנא [בהגר"א בספד"צ א ע"ד], התחיל [אד"ר] במלת תניא לפי פשוטן של דברים הוא בעבור שכל אלו הרזין היו להם בקבלה בברייתות [מקדמונים – ב"ע צד ע"ב] כמ"ש בזהוהר בכמה מקומות (ב"ע ב ע"א), תניא הוא בנה"י שהם ברייתא לבר מגופא (ב"י).

³ רזא הוא תמיד ביסוד וכו', ורזא דרזין הוא יסוד העליון דרדל"א, שהוא מתלבש בכל האצילות וכו', ויסוד דבינה דרדל"א מתלבש יסוד דחכמה דרדל"א, ולזה אמר רזא דרזין שכולל ב' רזין ב' יסודות (ב"י).

⁴ ה"א הנק' מלכא, הנה רישא דיליה שהם ה' מוחין הנז' הנמשכין לו עתה מלמעלה, נתקנו ונכנסו ונתלבשו בחדס וגבו' שלו עצמו כנ"ל, כי תרין פרקין קדמאין דילהון נתעלו ונעשו בחינת חללי דגלגלתא חכמה ובינה. ואומרו "אתתקן", ר"ל כי נעשה למוחין הנז' בחי' כלים ממש הנק' תקונין, כנודע אצלנו בריש אדרת נשא דף קכח ע"א. ונעשו החדס והגבו' שלו ונתקנו בבחי' כלים וחללי גלגלתא, להלביש בתוכם אורות המוחין הנק' רישא דמלכא. והטעם הוא, כי ז"א עצמו אינו רק ו' קצוות בלי רישא, והוא הנק' מלכא. ורישא דהאי מלכא, הם המוחין הנעשים לו בחינת רישא. ומה שלא זכר גם את הת"ת, כי גם ממנו נעשה כלי שלישי למוח הדעת. הטעם הוא, כי הת"ת הוא מכריע בין חסד וגבו', וכן מוח הדעת שבתוכו מכריע בין חכמה ובינה. והנה הוא נכלל בתוך חסד וגבו', ולכן לא זכר רק את החסד ואת הגבו' בלבד. גם טעם אחר, לפי שהיסוד דאימא המתלבש תוך הת"ת, שנעשה בחי' דעת, איננו ממשיי, כי הנה איננו רק בחי' אויר בלבד, כמו שנבאר בענין היסוד דז"א, ולכן לא זכר רק את החסד ואת הגבו', אשר בתוכם נתלבשו תרין מוחין דחכמה ובינה (שער מאמרי רשב"י נד ע"ג). לכאורה נראה תרין פרקין דח"ג דא"א הם חו"ב דא"א, ומהם חו"ג דז"א וב' פרקין תתאין הם תרין עטרין דז"א וקשה דא"כ הול"ל ח"ג אתתקן ברישא דמלכא כי סוד תיקון הוא התלבשות, וח"ג דא"א נתמעט אורם ע"י רישא דמלכא. אלא ודאי כדפירשנו, דרישא, שהם המוחין, נתמעט אורם ע"י חו"ג דז"א, שמהם נעשו כלי חו"ג דז"א (רח"ו). בסוד עליית שני חלקים העליונים של ח"ג להיות מהם ח"ב, ולא קאמר חג"ת שכן עולים לחב"ד, משום דת"ת כלול מן ח"ג (רמ"ז). אוירא ה"ח דגנוז באבא, וניצוצא הוא דנפיק מבוצינא דקרדינותא דגניז באמא והוא ה"ג, ומהו גולגלתא אתתקן (בהגר"א בספד"צ כב ע"ד).

⁵ אחר שביאר כללות תיקוני רישא דז"א, שהם המוחין שלו, מתחיל לפרש בפרטות כל התיקוני גלגלתא שלו (ב"י).

⁶ בשערות ראש דז"א אחידין דכיין ומסאבין, ששם אחיזת הקלי' כמו שיתבאר, משא"כ בשערות א"א ששם אין מגיע אחיזת החיצונים (ב"י). בקדושה הכל הולך על סדר נכון, כל א' מסודר לפי תיקונו, ולפי מה שהוא פעולתו, משא"כ בסט"א הכל בערבוביא, כמ"ש להט החרב המתהפכת, לזמנין דכורין לזמנין נוקבין וכו' (ב"י). עילאי – לאה ורחל, תתאי – הקלי', ועי"ל עילאי – לאה, תתאי – רחל (ב"י).

⁸ חשיב ז' דברים נגד ז' ספירות דז"א, שהוא עיקר פרצונו, וג"ר שהם המוחין, הם באים לו בסוד תוספות, שזה נתחדש לו אחר התיקון והם מאירים בכל הז' (ב"י). חסד (ב"י).

⁹ ת"ת (ב"י).

¹⁰ יסוד (ב"י).

¹¹ גבורה (ב"י).

¹² הוד (ב"י).

¹³ עטרת היסוד, מלכות, בסוד שם אדני' דינא דמלכותא (ב"י).

¹⁴ נצח (ב"י).

¹⁵ כל התורה כולה תליא בז"א, ששם כל עבודתינו ותפילותינו, וכל מצוה ומצוה מתקנים בה אבר א' המיוחד לו בז"א וכו', ע"י ביטול מצוה אחת מסתלק אור הנפש מאותו אבר המיוחד בז"א, ואינו מאיר לתחתונים וכו' דזי דאורייתא הם סוד המוחין המתפשטים בפנימיות הגוף ותליין משערות שהם מותרי מוחא, ולכן בהם הרזין של התורה, וכמו שהשערות הם ב' בחי': א', גוף השערות. וא', הפנימיות שלהם, שהם נביעין מבויעין דנפקו ביה [והוא המשח רבות], כידוע שהשערות הם חלולים שבהם מתפשטים אור המוחין כמו כן תליין מנייהו (ב"י).

¹⁶ סוד חלקי התורה: כשר ופסול, טמא וטהור, שהטמא הוא מסט"א והטהור סט' דקדושה (ב"י).

אקרון שערי דמלכא כלומר משיכותא דאתמשך ממלכא קדישא וכלא נחית מעתיקא סתימאה¹⁷ (קדישא)

מצחא דמלכא¹⁸ פקידותא דחייביא¹⁹ כד אתפקדן בעובדייהו וכד אתגליין חובייהו²⁰ כדין אקרי מצחא דמלכא²¹ כלומר גבורה אתתקף בדינוי ואתפשט בסטרוי²² ודא אשתני ממצחא דעתיקא קדישא דאקרי רצון

עייני דמלכא²³ אשגחותא דכלא אשגחותא דעלאין ותתאיין²⁴ וכל אינון מארי אשגחותא הכי אקרון²⁵ בעיינין גווינין אתאחדן ואינון גווינין אקרון כל אינון מארי אשגחותא דמלכא כל חד כפום ארחיה וכלהו גווינין דעינא אקרון

כמה דאתחזי אשגחותא דמלכא הכי גווינין מתעריין

גביני דעיינין²⁶ אקרון אתר דיהבין אשגחותא לכלהו גווינין²⁷ מארי אשגחותא²⁸ הני גבינין לגבי דלתתא גבינין לאשגחותא מההוא נהרא דנגיד ונפיק²⁹ אתר לאתמשכא³⁰ מההוא נהרא לאסתהאה בחוורא דעתיקא מחלכא דנגיד מאמא דכד גבורה מתפשטא ועיינין

שנמשך ממלך הקדוש והכל יורד מעתיק הסתומה (קדושה)

המצח של המלך פקידת הרשעים, כאשר נפקדש במעשיהם וכאשר נתגלה עבירותם אז נקרא מצח המלך כלומר גבורה התחזק בדינוי, והתפשט לצדדיו, וזה משתנה ממצח של עתיקא קדישא שנקרא רצון.

עייני המלך השגחת הכל, השגחת העליונים ותחתונים וכל אלה בעלי השגחת המלך, כל א' כפי דרכו וכולם נקראו צבעי עיין.

כמו שנראה השגחת המלך כך צבעים שמתעוררים.

גביני העיינים נקראים מקום שנותנים השגחה לכל הצבעים בעלי השגחת, אלה הגבינים כלפי מטה גבינים של השגחה מאותו נהר שנמשך ויוצא מקום שנמשך מאותו נהר שרוחץ? בלבן של העתיקא מחלב שנמשך מאמא שכאשר גבור מתפשטת ועיינים להוטים בצבע אדון מאיר העתיק הקדוש לבן שלו, ולוהט באימא ומתמלא מחלב ויונק

¹⁷ ר"ל שהמוחין דז"א הם מאירים ממוחא דעתיקא, שכל אורות דז"א כולם תלויים שם כמ"ש באד"ז (רצב ע"א) ז"א בע"ק תליא ואחיד (ב"י).

¹⁸ מפרש תיקון המצח תיכף אחר תיקון השערות, כמו בע"ק שתיקון הגלגלתא והשערות הם בחי' בינה דרדל"א, ותיקון מצחא הוא ת"ת דרדל"א, כמ"ש כ הגר"א בספד"צ. כמו כן כאן בז"א, שכל מה שהוא בע"ק בסוד השורש, נתגלה כאן בז"א. וידוע כי ת"ת הוא למעלה מחו"ג, ולכן חושבו תיכף אחר השערות (ב"י).

¹⁹ ז"א נקרא דין לגבי א"א, ולכן כאן במצח שלו הוא אתפקדותא דחייביא, וכן הוא בכל עולם ועולם מתגלה כל הענין של הפרצוף במצח שלו (ב"י).

²⁰ הם עזי פנים שבדור, שעושים עוונות במזיד ובאתגליא, והם האפיקורסים המכחישים שכר ועונש (ב"י).

²¹ כל דינין דעלמא משתכחין כד אתגלייא האי מצחא [דז"א], חוץ כשמתגלה מצחא דע"ק, ששם כל רצון מתגלים ונהיר למצח דז"א, אז מתהפך לרצון (בהגר"א בספד"צ כג ע"ב).

²² ר"ל שמתעורר מוח בינה והוא לבד מאיר במצח (ב"י).

²³ כלל השגחתו ית' מתחלק לב' דרכים: א', מדת הדין להעניש לרשעים. וא', מדת החסד לתת שכר טוב לצדיקים על פרי מעשיהם (ב"י). עייני ז"א בחי' נו"ה עילאין דא"א, כי ידוע שנו"ה בהם תלין ז"ן, איהו בנצח ואיהו בהוד, והם ה"ח בז"א, וה"ג בנוק', וכן כאן בעינים עין ימין ה"ח עין שמאל ה"ג (ב"י).

²⁴ ר"ל שמהעיינים יוצא השגחה לכל העולמות, כמ"ש שכולם תליין בז"א, ושלל בזה דעת האפיקורסים האומרים שאין השגחתו ית' מתפשטת במקום הסומאה (ב"י).

²⁵ ז' עייני ה' הם ז' מלאכים הידועים [אוריאל, רפאל, גבריאל, מיכאל, נוריאל, אכתריאל, מטטרון] – שעה"ג לטן ועליהם נאמר ז' עייני ה' המה משוטטים בכל הארץ, ואקרון עייני ה' שהם שלוחי ההשגחה העליונה שמקבלים הארה מעייני ז"א (ב"י).

²⁶ סוד הגבינים הם מה שסותמים העינים וכו' בז"א הם מכסים אותם שלא יסתכלו למעלה לע"ק, ואז הוא סוד הדורמיטא שאין זוג בז"ן ואז אין ע"ק מתייחד עם ז"ן וכו' וז"ס משרז"ל מיום שחרב בית המקדש לא נראו שמים בטהרתם שנאמר אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם וכו' שסוד השמים הוא בעינים, והם מכוסים בגבינים והם סוד תגבורת הקלי' שגורמים פירוד בז"ן וסילוק הארת הע"ק וכו' וש"ק אשים כסתום והם סוד ד' מאות איש של עשו והם ב' גבינים על העיינין א' מתתא וא' מלעילא (ב"י).

²⁷ תלת גווינין הן סומק ואוכס וירוק, שכולם הן דינין (בהגר"א בספד"צ כג ע"ב).

²⁸ הגבינים נותנים גבול ושיעור לעינים דז"א, שיסתכל למעלה בשיעור הראוי לו וכו', שע"י יכולים לקבל הארה מלמעלה מע"ק (ב"י).

²⁹ כשמסתכל עינא דז"א לעינא דע"ק, שאז הוא סוד הנסירה ומתעורר משינתא, עי"כ מקבל המוחין מאימא. וידוע כי בה הוא סוד ונהר יוצא מעדן, שאימא מקבלת המוחין החדשים מאבא הנק' עדן, להשקות את הגן

דז"א (ב"י). אימא הוא דרך ומקום מעבר לבד, להתמשך שם אור חיוורא דעינא דע"ק (ב"י).

מלהמן בגוון סומקא³¹ נהיר עתיקא קדישא חירא דיליה ולהטא באמא ואתמלייא מחלבא וינקא להני (לכלא) ואסתחן כלהו עיינין בההוא חלבא דאמא דאתנגיד ונפיק תדיר הדא הוא דכתיב (שיר ה יב) רוחצות בחלב בחלב דאמא דנגיד תדירא ולא פסיק

חוטמא דמלכא קדישא³² תקונא דפרצופא כד מתפשטין גבורין ומתאחדין כחדא³³ אינון חוטמא דמלכא קדישא³⁴ ואינון גבורין מחד גבורה אחידין ונפקין³⁵ וכד דינין מתערין ונפקין מסטרייהו לא מתבסמן אלא בתננא דמדבחה³⁶ וכדין כתיב (בראשית ח כא) וירח יהוה את ריח הניחוח

שאני חוטמא דעתיקא דלא אצטריך דחוטמא דעתיקא ארך אפים בכלא אקרי וההוא נהירו דחכמתא סתימאה אקרי חוטמא דיליה והיינו תהלה דכתיב (תהלה לדוד (תהלים קמה א) וכתיב) (ישעיה מח ט) ותהלתי אחטם לך³⁷ ועל דא אתער דוד מלכא תהלה לדוד וגו'

אודנין דמלכא³⁸ כד רעוא אשתכח³⁹ ואמא ינקא⁴⁰ ונהירו דעתיקא קדישא אתנהיר⁴¹ מתערין נהירו דתרין מוחין ונהירו דאבא ואמא⁴² כל אינון דאקרין מוחי

לאלה (לכל) ונרחץ כל העיניים באותו חלב של האמא שנמשך ויוצא תמיד, זהו שכתוב רוחצות בחלב בחלב של האמא שנמשך תמיד ולא פוסק

חוטם המלך הקדש תיקון הפרצוף כאשר מתפשטים הגבורות ומתאחדים יחד, אותם חוטם של המלך הקדוש ואותם גבורות מאחד גבור אחוזים ויוצאים וכאשר הדינים מתעוררים ויוצאים מצדם לא מתבסמים אלא בעשן של המזבח וכמש"כ וירח ה' אל ריח הניחוח.

שונה החוטם של העתיק שלא צריך, שחוטם של העתיק ארך אפים בכל נקרא, ואותו הארה של החכמה סתומה נקרא חוטם שלו, והיינו תהלה שכתוב (תהלה לדוד), וכתוב ותהלתי אחטם לך, ועל זה התעורר דוד המלך תהלה לדוד וגו'.

אזני המלך, כאשר נמצא רצון, ואמא מניקה והארה של עתיק הקדוש מאיר מתעוררים אור של שני מוחין ואור של אבא ואמא, כל אלה נקראים מוחין של המלך, ומתלהטים כאחד, וכאשר מתלהטין כאחד

³¹ בסוד הדורמיטא שאז הדינים שולטים, ואז עיינין סתימין דמתלהטין בגוון סומק (ב"י).
³² תיקון זה הוא כלל כל התיקונים דרישא דז"א, כמ"ש בחוטמא אשתמודע פרצופא, שהוא תפארת של הפרצוף (ב"י).

³³ ואמר תלת שלהובין כו' - הוא עשן ואש וגחלי אש, שכנגדן הן אף וחמה ומשחית, שכולן הן באף, וכולן הן בפסוק (תהלים יח ט) עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל גחלים בערו ממנו, ואע"ג דכתיב מפיו עקרא דרוגזא בחוטמא (בהגר"א בספד"צ כג סע"ב). בחטומא דז"א ב' נקבים והוא מבחי' יסוד שלמעלה יסוד אימא והוא מתלבש בו [בנקב שמאלין] וכו', גם יסוד אבא מתגלה בחוטמא בנקב הימיני (ב"י). ר"ל שבחוטמא מתאספים כל הדינים מיסוד אימא ששם ה"ג והם ה' אותיות אלהים (ב"י).

³⁴ שע"י ניכר החוטם שהוא שפירותא של הפרצוף וכולל אותו (ב"י).
³⁵ כל הגבורות הם נשרשים מחד גבורה, והוא בוצד"ק במ"ס דגניז גו מעוי דאימא ומתגלים בחוטם, וכפל ואמר "אחידין ונפקין" ר"ל שאחידין למעלה בבוצד"ק ונפקין מיסוד אימא ששם מתקבצים כל הה"ג ומתגלים בחוטם (ב"י).

³⁶ הקרבנות הם הברורים המתבררים ממלכים דמיתו ונפלו בדצח"ם, והם עולים ע"י הקרבנות בסוד מ"ן למעלה למ"ס, ששם עולים כל הברורים כמ"ש בספד"צ (ד ע"ב) ביה סליקו וביה סלקין וכו', וידוע שהמלכים דמיתו היו מסטרא דבוצד"ק וכל הדברים מתבסמין בשרשם, ולכן עולים הקרבנות דרך חוטמא דז"א ששם מתגלים הה"ג וכו' ועולים לריח ניחוח למ"ס וכו', ולכן בכל ענייני הקרבנות לא נזכר שם אלהים רק שם הו"ה לחוד כי בחוטמא דז"א הוא שם אלהים וכו' עתיקא קדישא נקרא הו"ה (ב"י).
³⁷ שהכל עולים לחוטמא, והוא ג"כ סוד תהלה לדוד, שכל שירות ותשבחות של דוד היה הכלל בסם הגבורות שדוד אחוז בהם (ב"י).

³⁸ והאודנין הן חכמה דגלגלתא ובו כלולה בינה, כידוע (ע"ח אנ"כ פרק ח') שאו"א עילאין נקראין שניהן חכמה, ויש"ס ותבונה שניהן נקראין בינה, ושם מתחיל התיקונים (בהגר"א בסד"צ ח ע"ב). כאן באודנין דז"א מתגלין אור המוחין שלו כמ"ש באד"ר קלח ע"א: בגו אודנא נטיף מג' חללי דמוחא וכו', שכל ההנהגה הוא מסט' דמוחין והם חיים דגופא וכל ההנהגה תלויה בעבודת התחתונים ולכן שם באודנין דעילין כל המעשים של בני אדם צריך להתנהג ע"י אור דמוחא דנטיף תמן (ב"י).

³⁹ בעת רצון שאז מאיר אור מצחא דע"ק ששם הוא האי טורנא בסימא יאה חסד עילאה, ואז הוא זמן שהתפלות עולים למעלה (ב"י).

⁴⁰ ר"ל כאשר אימא נותנת לז"א מוחין כמו בעת שהציבור מתפללין וכו' ואז נהיר ע"ק (ב"י).

⁴¹ הוא סוד אור חסד עילאה הנובע מאוריא שנק' אור, והוא סוד עת רצון (ב"י).

⁴² סוד הדעת ב' עטרין שלו שלוקח מאו"א, והם אחסנתא דלהון (ע"י אד"ר קמב ע"ב בג' קשרין דאבהתא דאחסינו לחולקיהון), ואז ע"י אור מוחא דע"ק מתחלקין לד' מוחין (ב"י).

נקראו אזני ה' שהרי מקבלים תפילתן של ישראל.

דמלכא ומתלהטין כחדא⁴³ וכד מתלהטין כחדא אקרין אזני יהו"ה⁴⁴ דהא אתקבילת צלותהון דישראל⁴⁵ וכדין אתערותא לטב ולביש⁴⁶ ובאתערותא דא⁴⁷ מתערין מארי דגדפיין דנטליין קליין דעלמא⁴⁸ וכלהו אקרין אזני יהו"ה

פני המלך, הארה של אבא ואמא והתפשטותם שמאירים וסובבים ומלהטים בראש המלך הזה, ואז עדות מועד?? במלך (במלך המלך) ממנו צורת

אנפוי דמלכא⁴⁹ נהירו דאבא ואמא ואתפשטותא דלהון דנהרין וסחרין ולהטין⁵⁰ בהאי רישא דמלכא וכדין סהדותא אסתהר במלכא⁵¹ (מנייהו דיוקנא⁵²)⁵³ [דמלכא]⁵⁴

המלך, כבודו מהכל, מראש מתחילה חסד עליון וגבורה והארה של אבא ואמא, נחלק הארות של אבא בשלשה הארות, ואמא בשנים, הרי חמשה חסד וגבורה באור א' הרי שש ואחר כך מתעטר חסד ומתלהט (ומאיר) בשני אורות שמאיר, והם שמנה (אחר

⁴³ נתוסף עליהם אור דע"ק והדעת מאיר בשלימות בב' עטרין (ב"י).

⁴⁴ הוא סוד שם הו"ה בשלימות בד' מוחין, ו"ה חו"ב ו"ה ב' עטרין (ב"י).

⁴⁵ להבחין בין טב לביש, ולכן בע"ק לא נזכרו תקונא דאודנין, ולכן בקריעת ים סוף דשם בעתיקא תליא, אמר (שמות יד יד) ה' ילחם לכם ואתם תחרישון, שאין תקונא דאודנין בע"ק שמעשיו הוא לפי מעשה ב"א וצדקתם ותפלתם, ולכן לא אמר משה י"ג מדות הרחמים של ע"ק, ששם אין מבחין בין טב לביש שכלו רחמים (בהגר"א בספד"צ כג ע"ג).

⁴⁶ חו"ג הם מתפרשים חסדים בז"א וגבורות בנוק', והם נק' טב וביש, חסד ודין, שתחילה היה רק אתערותא דביש לבד שזו"נ שניהם היו משתמשים רק בעטרא דגבורות לבד (ב"י).

⁴⁷ המלאכים הם מזיווג הנשיקין מסטרא דחו"ב, ולכן אין להם גוף, שגוף הוא מסט' דז"ת, ולכן נק' בעלי גדפין, דתליין בחו"ג ששם מקום הכנפיים, ובגדלות דז"א מתעלים חו"ג ונעשה מהם חו"ב (ב"י).

⁴⁸ ע"י התעוררות אור המוחין באודנין מתחזקים הבעלי גדפים שהם באים משם (ב"י).

⁴⁹ כל הנהגת הפרצוף ניכר בפנים, כמו שהוא באדם דלתתא שניכר בו אם הוא בכעס ואם בעצבות וכדומה, ושורש הכל הוא למעלה, שגם בז"א ניכר הנהגתו בפנים שלו וכו', שכל האורות של ז"א ניכרים בפנים שלו, בב' תפוחין קדישין שהם פנויים משערות, וידוע כי ז"א הוא ברא בוכרא דירית ב' חולקין וכו' ב' עטרין חו"ג (ב"י).

⁵⁰ בסוד אור ואש ב' עטרין חו"ג (ב"י).

⁵¹ תיקון זה דב' תפוחין אינו תיקון פרטי, אלא הוא נכלל בתיקוני דיקנא, אלא שחושבו כאן בפני עצמה, כי הוא משונה מכל התיקונים של הדיקנא, שבו אין שערות גדלים, וכל שערות הם שרשים לדינים וקלי', ולכן הם מכסים על הפנים, שאין מתגלה כ"כ הארתה מוחין בו, משא"כ ב' תפוחין קדישין פנויים בלא שערות, לכן מתגלים בו אור או"א בגווני דאנפוי, ולכן חושבו לתיקון בפני עצמו (ב"י).

⁵² דיקנא (בהגר"א בספד"צ כ ע"ב).

⁵³ (נ"א במלכא דמלכא) (דפ"ו).

⁵⁴ ע"כ חשיב ז' ת"ג דז"א, דוגמת ז' ת"ג דא"א: א' רישא דמלכא, ובא"א גלגלתא. ב', אודנין, ובא"א קד"א, שניהם בחי' חכמה. ג', תיקון שערות. ד', מצח. ה', עיינין. ו', וז', חוטמא בב' נוקבין דיליה. ותיקון הפנים בכלל תיקוד', שכל מה שיש בא"א יש בז"א רק שזה בשלימות וזה לא (ב"י).

⁵⁵ אלו ה' תקונים כוללין כל הט"ס של ז"א, ו"ק מוחין, ומלכות אין לו כידוע שנוקבא משלמת לו לע"ס, ועטרה נכלל ביסוד, כמ"ש בפרשת משפטים (דף קכב ע"ב) דיקנא דמלכא כו' אתפליג נהירו דאבא בתלת נהורין, שהן חכמה וחסד ותפארת שמכריע נוטה לימין, אבא ואמא בתרין הא חמשה, והוא בינה גבורה, ומהן נעשו נה"י, כידוע שחג"ת מאו"א, ולכן חו"ב וחג"ת דז"א מאו"א, ונה"י מח"ג דז"א, ואמר שם חו"ג בחד נהורא, הא שיתא, והוא כתר שנתקן מחו"ג כמ"ש שם, רישא דמלכא אתתקן בחסד בגבורה לבתר אתעטר חסד ואתנהיר בתרין נהורין כו', והם נצח ויסוד כנ"ל, וגבורה אתנהיר בחד הוא הוד, הא תשעה, וכד מתחברין כלהו נהורין כחדא אקרי דיקנא דמלכא, וכדין כתיב ה' כגבור יצא כו', והוא באלו ימים, המלך המשפט (בהגר"א ספד"צ כ ע"ב), דיקנא דז"א, ט' תקונין כוללין ט' ספירות שלו, כמ"ש בפרשת משפטים (דף קכב ע"ב) דיקנא דמלכא כו' כמ"ש (כ ע"ב ד"ה וז"ש), וט"ס שלו עיקרן הן שיתא ועם המוחין הן תשעה, וכן הוא בדיקנא דז"א הן שיתא וט' עם מוחין (בהגר"א בספד"צ כ ע"ג). כאן מפרש כל הט' תיקוד' דז"א, ודע כי בכל פרצוף הדיקנא שלו מורה על עצמותו, ובע"ק הם י"ג תיקונים מורה על ע"ס דע"ק וג' דרדל"א, ובז"א הם ט' ספירות שלו, ו"ק ותוספת ג' מוחין של גדלות (ב"י).

⁵⁶ הם ב' עטרין של הדעת שהם חו"ג (ב"י).

⁵⁷ הם ב' מוחין חו"ב שהם אחסנתא דאו"א ב' אותיות י"ה (ב"י).

דאבא⁵⁸ בתלת נהורין ואמא בתרין הא המשה חסד
ונבורה בחד נהורא⁵⁹ הא שיתא לבתר אתעטר חסד⁶⁰
ואתלהיט (ואתנהיר) בתרין נהורין דאתנהיר ואינון
תמנייא (נ"א לבתר אתעטר) ונבורה⁶¹ אתנהיר בחד⁶² הא
תשעה⁶³ וכד מתחברן כלהו נהורין כחדא אקרין דיוקנא⁶⁴
דמלכא וכדין כתיב (ישעיה מב יג) יהויה כגבור יצא
כאיש מלחמות יעיר קנאה וגו'⁶⁵

שפוון דמלכא⁶⁶ הכי תאנא כד אתנהיר נהירו דאבא⁶⁷
נהיר בתלת נהורין⁶⁸ מחד נהורא נהיר חסד עלאה⁶⁹ ומחד
נהורא אתנהיר נהירו דאקרי מוחא דמלכא⁷⁰ וחד נהורא
הוה תלי עד דאתנהיר נהירו דאמא⁷¹ וכד אתנהיר
אתנהיר בחמש נהורין⁷² במאי אתנהיר מחד שבילא⁷³
דטמיר וגניז

קבג ע"א

דאתרבק ביה אבא דכתיב (איוב כח ז) נתיב לא ידעו
עיט וגו' כמה דאתרבק דכורא בנוקבא⁷⁴ ואתעברת⁷⁵
ואולידת ואפיקת חמש נהורין⁷⁶ (ד"א מאינון חמש)

שמתעטר) וגבורה מאיר באחד הרי ט' וכאשר
מתחברים כל האורות יחד נקראו צורת המלך,
ואז נאמר ה' כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר
קנאה וגו'

שפתי המלך, כך שנינו כאשר מתחבר אור
אבא שמאיר בשלש אורות מאור א' מאיר
חסד עליון, ומאחד אור מאיר הארה שנקרא
מוח המלך ומאחד אור היה תלוי עד שמאיר
אור בינה וכאשר מאיר מאיר בחמש אורות
ובמה מאיר בשביל א' שנגנו ונסתם

שדבק בו אבא שנאמר נתיב לא ידוע עיט
וכו' כמו שנדבק זכר בנקבה ומתעורר ומוליד
ומוציא חמש אורות (מאותם חמש) ומאותם
חמש אורות נתלבשים חמשים שערים של
אורות גדולות, חמשים הם כנגדם מ"ט פנים

⁵⁸ בגדלות נתעלו חג"ת ונעשה חב"ד ונמצא שחב"ד כוללים ו', והם כולל ג"כ כל הט' ספירות, ולכן אבא כולל חכמה חסד ות"ת, ואמא בבי', בינה וגבורה (ב"י).

⁵⁹ הוא סוד דעת ששם חו"ב מתייחדים ביחוד גמור, ועד כאן מתפשט חב"ד בהתפשטות גמור עד החזה ששם הפרסה (ב"י).

⁶⁰ נה"י הם מאירים מחג"ת שבגדלות נתעלו נה"י ונעשה מהם חג"ת (ב"י).

⁶¹ עטרא דגבורות שביסוד אימא (ב"י).

⁶² בהוד - שאימא עד הוד אתפשטת, ושם הוא סיום הגבורות (ב"י).

⁶³ הם נרמזים בפ' מן המצר וכו' עי' אד"ר (קלט ע"ב) (ב"י).

⁶⁴ דיקנא (ב"י).

⁶⁵ בעת הגדלות אז באים לו מוחין ומתחברים עם גופא לאשקאה אדרין ואכסדרין ואז יש לו דיקנא, ומתכנעין הקלי', ולזה אמר ה' "כגבור" ולא "גבור", שבאמת בגדלות דז"א, אז גוון חוור מתלהט בו, והוא בסוד באור פני מלך חיים, ורק לקלי' ולעכו"ם הוא נדמה כגבור לאכפייא לון (ב"י).

⁶⁶ חושב בפני עצמו שהוא משונה מכל התיקו"ד, שבכולם יש שערות וכו' ועוד שכאן סוד הדעת דז"א (ב"י).

⁶⁷ הוא סוד אות י' שאבא, הוא י' דנפיק מאויר ואשתאר אור, והוא נהירו דיליה אור של יום הראשון (ב"י).

⁶⁸ סוד אות י' שנכלל מג' יוד"ן קוצא גזעא ושבילא (זהר ח"ג רג ע"א) (ב"י).

⁶⁹ קוץ העליון שמורה על שורשו באוירא (ב"י).

⁷⁰ הוא גוף ה' עצמו, שהוא מורה על עצמות אבא (ב"י).

⁷¹ הוא קוץ התחתון של י', יסוד אבא, כנודע שיסוד של דוכרא אין מתגלה פעולתו כי אם כשמזמנת נוק' לגביה (ב"י).

⁷² הם ה' גוונים דבוצינא ה' גבורות שביסוד אימא, והוא סוד ה' פעמים אור של יום הראשון (ב"י).

⁷³ הגוונים מאירים על ידי החסדים, והוא מ' שביסוד אבא, ונקרא שבילא שהוא שביל שבו הולך טיפת הזרע (ב"י).

⁷⁴ כאשר נכנס יסוד דכורא ביסוד נוק', מ"מ נשאר שורש היסוד בחיבורא דגופא דדכורא ופי היסוד ביסוד נוק', והוא מרמז על סוד הני"ל א"ל, של"א נתיבות נכנסים בה בסוד עטרת היסוד, ונתיב הראשון נשאר ביסוד עצמו בשורשו בגופא דדכורא (ב"י).

⁷⁵ פתיחת ה' שביסוד נוק', הוא ע"י יסוד דכורא מפתחא דפתח לה, ומאיר לה' גוונים של הגבורות, ע"י טיפה דמוחין. וכבר אמרנו שהטיפה שהיא חומר הולד, הוא ו"ד של מילוי יו"ד, שנתמלא היסוד דדכורא מיניה, והוא חומר זו"ג, ולכן אתעברת אימא מיניה, ונעשית ה', שצוירו ה', ד"ו, וכאן הוא קצת גילוי יותר, והוא שתחלה במוח אבא היו בהעלם גמור, במילוי ו"ד, שמרמז על שורש זו"ג וכו'. משא"כ כשנוק' מתעברת מדוכא, אז יש גילוי קצת, שניכר העובר ויודעים שתלד, @ ולכן ה' מתגלה וכו' (ב"י).

⁷⁶ והם סוד יציאת העובר מרחם אימא בציור ד"ו שהוא ה' ושם ביסודה הם ה"ג ונ' שערי בינה כמו ביסוד אבא ל"ב נתיבות ומצד יסוד אימא נקראים שערים וז"ס בחכמה פותח שערים שהוא פתיחת ה' ע"י שביל דקיק שהוא יו"ד (ב"י).

ומאינון חמש נהורין אתגליפו חמשין תרעין דנהורין סגיאין⁷⁷ חמשין אינון לקבליהון מ"ט פנים טהור מ"ט פנים טמא באורייתא⁷⁸ אשתאר חד והאי חד אתנהיר בכללא⁷⁹ וההוא דאבא הוה תלי כד מתחברן כחדא ומתיישבן במלכא אקרונן שפון דמלכא⁸⁰ ובגני כד גזר מלין דקשוט⁸¹ ופומא בהו תלייא פתיחותא דפומא⁸²

מאי פומא אלא דעת גניז בפומא דמלכא⁸³ דאקרי פשיטותא דתפארת⁸⁴ דכל אוצרין וכל גוונין אתאחדן ביה דכתיב (משלי כד ד) ובדעת חדרים ימלא⁸⁵ וההוא דעת הוא גניז באימא ומלכא⁸⁶ ומלייא כל אדרין

טהור ומ"ט פנים טמא בתורה, ונשאר א' וזה האחד מאיר בכולם ואותו אבא היה תלוי כאשר מתחברים כאחד ומתיישבים במלך נקראו שפתיים של המלך ולכן גזר דברי אמת ופה תלוי בהם פתיחת הפה.

מהו הפה, אלא דעת שגנוז בפה של המלך נקרא התפשטות התפארת שכל אוצרות וכל הצבאים מתאחדים בו שנאמר ובדעת חדרים ימלאו ואותו הדעת הוא גנוז באימא ומלך ומלא כל החדרים ואכסדרים וכאשר מתעורר האור שבו ומוציא אז נקרא פה ה' ושפתיו שהם שני אורות מאבא ומאמא בשעה שמתעוררים באותו האור של דעת מתחברים

⁷⁷ ידוע כי ביסוד איאמ הוא שם י"ם, ושם מ"י שמתפשט בז"ת בסוד מ"י אל"ה כידוע (ב"י).
⁷⁸ כידוע שהם מנ' שערי בינה שנתגלו רק מ"ט למטה ושער הנ' לא נתגלה לו שהנ' שערים הם מתחלקים בז"ת כל א' מז' בסוד ז' שבועות של עומר ושער הנ' הוא בבינה עצמה, ולכן אין מתגלה כי עיקר פעולת התחתונים הוא בז"ת (ב"י).

⁷⁹ שהוא כולל כל הנ' שערים כמבואר, ועוד ירמוז ששער הנ' הוא בחי' יסוד אמא עצמו, שהיא בכתר של ז"א, ונתיב הראשון של ל"ב נתיבות הוא בחי' יסוד אבא, ומב' יסודות אלו יוצא נהירו דקיק לפומא דז"א ששם הדעת שלו שנעשה מב' יסודות (ב"י).

⁸⁰ על אף שאמרנו שאותו נתיב לא ידעו עיט הוא נעלם ונגנוז ביסוד אבא עצמו ואינו מאיר אפילו לאימא וא"כ האיך אמר שהו אנהיר בפומא דמלכא אינו קושיא כלל, שידוע שמ"מ יוצא נהירו דקיק מיסוד דכורא ונהיר לנוק' דרך דופן ומשם בא הארה לפומא דז"א בדעת שלו והם סוד ב' השפתיים, שפה עליונה בחי' יסוד אבא ותחתונה יסוד אימא (ב"י).

⁸¹ אותיות הם מסט' דה"ג מאימא ונקודות מסט' דאבא וע"י יכול להוציא האותיות בבחי' דיבור, וז"ש דבג"כ גזר מלין דקשוט וכו' רק ב' תפוחין ושפון פנויים משערות שבשניהם הוא הארת הדעת וידוע כי במקום שנפתח הדעת הוא הארה גדולה (ב"י).

⁸² פתיחת הפה הוא למלא שהם סוד אתון ונקודין ותלייא בדעת, י"ה דאו"א והוא סוד פתיחת הפה ע"י מפתחא דפתח לאימא (ב"י).

⁸³ נתבאר בביאור אדרת האזינו בענין הדעת של רישא עלאה דלא אתידע הנקרא עתיק יומין כי הדעת שלו גניז בפומא דעתיקא שהוא אריך אפין כי הת"ת נחלק לשתי חלקים והם ת"ת ודעת והת"ת הוא בחינת קרומא דאוריא והדעת גניז בפומא ושניהם נקראים ת"ת וכאשר הוא ענין הזה בעתיקא כן הוא בכל שאר הפרצופין כולם ובז"א ונוק' כמו שנבאר בע"ה במקומו איך כולם מתפשטין ומתלבשין זה בתוך זה ונמצא כי דע' גניז בפומא דמלכא שהוא ז"א ת"ם (שער מאמרי רשב"י). פי' דעת דעתיק בפה א"א, וגם ר"ל יסוד אמא גניז בדעת ז"א, ומה' גבורות נפתחו ה' מוצאות הפה [ע"י ע"ח טנת"א פרק ה] (רמ"ז). ע"י כללים כלל יח ענף י' סימן ה' אות כ' סעיף א (לש"ו). מהיסוד של אימא נעשה מוח הדעת דז"א כמ"ש בדרושי הצלם (דרוש א) ובשער הנסירה (פרק ז) ובכ"מ. והוא נמשך ומתפשט בהפה דז"א, כי הדעת הנה הוא כלול מה"ח ומה"ג (ביאורים ח"א נה ע"ב). מהטפה הזרעית דהבינה הנה נעשו הה' גבורות הראשונים, שהם המנצפ"ך הראשונים אשר הם השורש דכל הכ"ב אותיות דהמלכות, והם מקודם לכל הכ"ב אותיות כי הם שורשם. אמנם הם נשארו גנוזים בהפה דז"א ולא נתגלו כלל, כי עליהם אמרו בפ' משפטים (דף קכג ע"א) דעת גנוז בפומא דמלכא, ונשאר עיקרם לעולם בהפה דז"א. אמנם הז"א הנה הוא ממשך הארתם ונותנם להמלכות, והם הה' גבורות דהמלכות שמקבלת תחילה מז"א לבד, ומהם הוא הכ"ב אתון העיקרים דהמלכות שהם כולם גבורות לבד (ביאורים ח"א סד ע"ב). יש ב' דעות א' דעת הכולל המכריע בין ח"ב וא' דעת תחת המכריע בין ח"ג (ע"י בהגר"א בספד"צ ד רע"ג) והוא כאן בסוד הלשון שכבר נתבאר שב' שפון הם בחי' ח"ג הבאים מאו"א והלשון הוא סוד הדעת התחתון המכריע בין החו"ג (ב"י).

⁸⁴ דעת דאבא נשאר בראש ודעת דאימא מתפשט בגוף וז"ס פתיחת היסוד איאמ בפה דז"א ושם מתיחד הלשון דעת ביניהם והוא ההולך ומתפשט בגופא כמ"ש בספד"צ פ,א שיתא נפקין מענפא דשרשא דגופא (ב"י).

⁸⁵ הוא מתפשט בכל ה"ק שהם האדרין ואכסדרין והוא נותן בהם חו"ג וז"ש כל הון יקר ונעים שהחסדים הם מחכמה שנק' יש גימ' יקר וכל יקר ורבו הכל הוא מסטרא דחכמה וכו' (ב"י).

⁸⁶ הוא לישן סתים לאימא (ספד"צ טו ע"ב) ביסוד שבה והוא מתפשט ג"כ בז"א בו"ק, וז"ס הכתוב בדעת תהומות נקבעו כי ב' תהומות הם א' ביסוד איאמ תהומא עילאה והוא פתיחת היסוד דאימא להתפשט בז"א וגם תהומא תתאה שהוא יסוד דנוק' נפתח על ידי הדעת בסוד והאדם ידע וכו' שהדעת הוא סוד הטיפה הנמשכת בגוף וניתן ליסוד דנוק' (ב"י).

ואכסדראין⁸⁷ וכד אתער נהירו דביה ונפיק כדין אקרי פה יהו"ה⁸⁸ ושפוון דאינון תרין נהורין מאבא ומאימא בשעתא דאתערען בההוא נהירו דדעת מתחברין כחדא ומלין אתגזרו בקשוט⁸⁹ בחכמה בתבונה ובדעת וכדין כל מלין דקב"ה באלין אתגזרו נהרין תלת אלין ועיילין בגו לגו⁹⁰ ואתערטרו בחד⁹¹

וכד מתחברין בעטורא חד כדין (ס"א) וכד מתחברין תלת אלין בעטורא חד ועיילין בגו לגו ואתערטרו בחד כדין) אקרון (שיר ה' טז) חכו ממתקים⁹² ואינון חייך דמלכא ואקרון מתיקא דמלכא ועל האי כתיב (תהלים לד ט) טעמו וראו כי טוב יהו"ה ובהאי חייך תליין כל אינון שליטין והורמנין דמלכא⁹³ דכתיב (שם לג ז) וברוח פיו כל צבאם⁹⁴

בהאי חייך שלימותא דכלא אשתכח⁹⁵ ובגין כך כל אתוון⁹⁶ דאינון בהאי אתר שלימותא אתחזיית בהו אחא"ע א' נהירו דעתיקא⁹⁷ קדישא סתימאה דכל סתימין⁹⁸

כאחד ודברים נגזרו באמת בחכמה בתבונה ובדעת ואז כל הדברים של הקב"ה באלה נגזרו שלשה אורות אלה ונכנסים לפני ולפנים ומתערטרים באחד

וכאשר מתחבלים בכתר א', אז (וכד מתחברים שלש אלה בכתר א' ונכנסים לפני ולפנים ומתערטרים כאחד אז) נקראו חכו ממתקים והם חייך המלך ונקראים מתיקות המלכות, ועל זה נאמר טעמו וראו כי טוב ה', ובחייך הזה תלויים כל אלה השולטים והשרים של המלך, שנאמר וברוח פיו כל צבאם

בחייך זה שלימות הכל נמצא ולכן כל האותיות שהם במקום הזה שלמות נראה בהם אחא"ע: א' הארת הזקן הקדוש הסתום של כל הסתומים.

⁸⁷ הוא בסוד התפשטותו ב"ק בחו"ג (ב"י).

⁸⁸ כמ"ש ששפוון דמלכא הם נהירין ע"י הדעת דגניז שם שהוא מחבר אתוון ונקודין ויכיל למללא והוא הלשון שגומר הדיבור וכו' שדעת שהוא הלשון שבפה הוא הדעת דאימא המכריע בין חו,ב דידה שנק' חו"ג לגבי חו"ב דאבא וחו"ג דאימא (ב"י)

⁸⁹ הדיבור תליא בלשון ושפוון חיבור אתוון ונקודין והם חיבור חב"ד והם כוללים כל הכב, אתוון י' בראש ג"ר אמ"ש ג' אותיות של י"ד כידוע ה' בבטן בינה שמאירה לחג"ת ג' קוויין של ה' והם ז' שעד החזה הוא כל פרצוף ז"א ונה"י שלו מסתקל למעלה מן הפרסה ו' דעת בגויה מן החזה ולמטה כמ"ש מעוי בדעת אתתקנו והם "ב של הנוק' ולזה אמר ומלין אתגזרו בקשוט בחכמה כו', והם ג' אותיות אמ"ת א' בראש י"ד ששם הוא ציור א' מ' בבטן מ' של אמ"ש מים חסדים שניתנים בז"א ת' בנוק' רשימו דכולא בויה מן החזה ולמטה (ב"י).

⁹⁰ הוא סוד חב"ד מאוירא שהם ג' אוירן והוא כי באוירא הוא שורש כל הג' מוחין שהוא סוד י"ד דאוירא ג' אתוון והוא נהיר בחייך וגרון (ב"י).

⁹¹ כאן הוא מפרש תיקון חייך וגרון של ז"א וכו' ב' מיני זווגים יש בפה, א' של חייך וגרון והאו בסוד רוח דנביע בחשאי דלא פסיק לעלמין והוא כמ"ש בתז"ח דבטש אוירא מתחומא דבוצינא על מוחא ובטש גו גרונא והוא משורש אוירא עילאה ומר"ס והוא נכלל מג' אוירין אמ"ש והוא בחי' זווג עליון דלא פסיק לעלמין וכו' ואח,כ זווג ב' הוא בפה בבחי' דיבור והוא חייך ולשון ושיניים וכו' (ב"י).

⁹² כל מתיקו הוא בהתכללות חו"ג שכל א' לבדו אינו טוב שחכמה חס דמתפשט מאד שאין העולם יכול לקבלו וגבורה לבד ג"כ אינו טוב, וכד מתחברין ע"י הדעת הוא המתיקו הגמור (ב"י).

⁹³ זיווג חייך וגרון הוא זווג נשמות והם נק' שליטים כמ"ש ורדו בדגת הים ובעוף השמים (ב"י).

⁹⁴ זווג הפה הוא לצורך חיצוניות העולמות שהם העולמות עצמם והמלאכים, כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו הוא זיווג הפנימי כל צבאם הם הנשמות פנימיות העולמות (ב"י).

⁹⁵ כל הדברים כלולים בחכמה וכאן הם מתגלים ביסוד, והוא סוד כללות כל הד' אותיות אחא"ע שמוצאם בחייך

⁹⁶ כל ד' אותיות הנ"ל ע"ש שלימו דד' אותיות הו"ה שהוא שלימות כל הפרצוף כמ"ש כולם בחכמה עשית (ב"י).

⁹⁷ כל ג' מוחין חב"ד ע"ק הוא מתייחד עמהם וכאן רומז ששורש הרוח שנביע בחיך והוא מאוירא עילאה חס דרדל"א שכולל כל העולמות ולכן מרומז באות א' שכולל כל הכ"ב אתוון וכו' הברה פשוטה וכו' והוא סוד נהירו דע"ק סוד אור של יום ראשון (ב"י).

⁹⁸ חסד דגלגלתא שהוא אוירא הוא החסד המקיים העולם בסוד אור דנגזז ביסוד ונהיר לנוק' דרך דופן (ב"י).

ח' הארת החכמה שלא נמצא ולא נדבק, שנאמר לא ידע אנוש ערכה.

ה' הארת אימא שמאירה ונמשך ויוצא ומשקה לכל ומניק לבנים, עד שמגיע לאותו משחה, וממלא לצדיק, והוא נקשר בנקבה תחתונה ומתברך ממנה ולא מתפרשים זה מזה לבן מתוך אדום שנאמר הר המור, גבעת הלבונה.

ע' הארה של לשבעים ענפים, שנזונו מרוח זה שיוצא מן הפה, אז שבעים שמות של הקב"ה כנגדם בארץ כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים שהרי יעקב אילן בארץ והם ע' נפש ע' ענפים.

ח' נהירו דהכמתא⁹⁹ דלא אשתכח ולא אתדבק¹⁰⁰ דכתיב (איוב כה יג) לא ידע אנוש ערכה

ה' נהירו דאימא¹⁰¹ דנהיר ונגיד ונפיק¹⁰² ומשקי לכלא¹⁰³ וינקא לבנין עד דמטי ההוא רבות ומלי לצדיק¹⁰⁴ ואיהו אתקשר בנוקבא תתאה¹⁰⁵ ואתברכא מניה¹⁰⁶ ולא מתפרשין דא מן דא חוור מגו סומק¹⁰⁷ דכתיב (שיר ד ו) הר המור גבעת הלבונה¹⁰⁸

ע' נהירו דע' ענפין דאתזנו מהאי רוחא¹⁰⁹ דנפיק מן פומא¹¹⁰ כדין ע' שמהן דקב"ה לקבלהון בארעא (בראשית מו כז) כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים דהא יעקב אילנא בארעא ואינון ע' נפש ע' ענפין

⁹⁹ סוד חכמה של החיך והוא ציור ד"ו ממש מלוי דיו"ד, ועיקר אותיות אחה"ע הם בג' מוחין מוחא דעק דכליל והם בג' מוחין בכללות ולכן מפרשים על ענין זה רק שכל הדברים נכללים בשרשם ולכן הם נכללים ג"כ בחיך ששם התחלת מוצא האותיות (ב"י).

¹⁰⁰ החכמה רק יש, ואין משיגים ממנה רק מציאותה לבד ולא קיימא לשאלה כלל וע"ז נאמר והחכמה מאין תמצא שהוא מכתר שנק' אין, וכו' על מציאותה עצמה אמר דלא אשתכח, שאין משיגי בה וכו' בבחי' התלבשותה בז"א אמר ולא אתדבק, כי ידוע שהם מתחלקים לב' אר"א וישסו"ת, וישסו"ת הוא בחי' בינה והיא המתלבשת בז"א ולזה אמר דחכמ העלאה לא אתדבק בז"א, וע"ז אמר לא ידע אנוש ערה שאנוש הוא ז"א (ב"י).

¹⁰¹ ידוע שנק' כן בסוד ה' ראשונה של הוי"ה בציור ד"ו בסוד עבור דז"נ, והיא מתלבשת בז"א (ב"י)

¹⁰² כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן שעדן הוא חכמה כידוע ונהר בינה, והוא מתפליג לז' נהרות (ב"י).

¹⁰³ כד אימא מסתלקא מעל בנין אז הם יבשים בסוד ונהר יחרב ויבש ומסתיימת בהוד כי יסוד יתום מאמו כידוע ואח"כ ה"ח עצמם הם מתפשטים ביסוד (ב"י).

¹⁰⁴ הוא טיפה דמוחין הניתן בו ונקרא שמן ע"ש שורשו העליון ממו"ס ששם הוא סוד משח רבות (ב"י). מהמו"ס נמשכת הארת פנימיות הדיקנא המכונה "משח רבות" (ב"ע יז ע"א).

¹⁰⁵ יסוד דז"א מאיר ליסוד דנוק' האי משח רבות בבחי' גבורות של החסדים בסו דמים דבוצד"ק ואור נשאר גנוז בו (ב"י).

¹⁰⁶ בסוד מאה ברכות שהוא יו"ד טפה דגו יסוד ובכלילותו מי' הוא מאה ברכות וכמ"ש ברכות לראש צדיק והוא בעטרת יסודו ולכן כל הברכות הם תליין במים שהם בעטרת יסודו (ב"י).

¹⁰⁷ ע"י הזווג נכללים זר"נ זה בזה מב' חו"ג שהם ב' גוונים (ב"י).

¹⁰⁸ הר הוא בדוכרא וגבעה בנוק', ויסוד כי יסוד כולל כל ג' אבהן ג' גוונים דקשת וכו' ומור הוא בחי' הדינים וכו' (ב"י).

¹⁰⁹ הוא הדעת המתפשט בז"ת כל א' כליל מי' והם סוד ע' נפש יעקב שיעקב הוא בת"ת והוא אילנא דחיי דדעת הוא פנימיות הת"ת (ב"י).

¹¹⁰ שמשם הוא שורשו כמבואר וידוע כי דרגא דאבהן הם מדעת המתפשט והוא המכריע בין חו"ג והם אברהם יצחק ויעקב הוא הדעת המתפשט וכן יצאו ע' נפש מיעקב והוא מכרע בין אברהם ויצחק והם סוד ע' שמות שבת"ת כידוע ותליין בדעת המתפשט (ב"י).

¹¹¹ וכן קיום ישראל היה ע"י נתינת התורה בהבל הפה דאורייתא שבזה ממשיכים ז' הבלים מפה לז"ת דז"א ונתקיים על ידו (ב"י).

מאלין אתוון נהירין ארבע אחרנין¹¹² מא' נהיר
 גימ"ל¹¹³ דאיהו אגר טב לצדיקייא¹¹⁴ דאקרי נמול ועל דא
 כתיב (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהו"ה¹¹⁵
 מח' נהיר יו"ד דהיא חכמה כלל אסתים ביו"ד¹¹⁶
 דאיהי סתימא מכל סטרוי¹¹⁷ ובגין כך לא אשתכח¹¹⁸
 דכתיב (איוב כח יג) ולא תמצא בארץ החיים¹¹⁹
 מה' נהיר כ"ף¹²⁰ דאיהו נהירו ומשה רבות דאתרק
 מאימא¹²¹ לההוא אתר דאתקרי קרן ואקרי קרן היובל
 ודא מלכות דוד ובגין כך לית משיחא אלא ברוא דכ"ף¹²²
 ק' מע' נהיר ק'¹²³ כמה דע' שבעין כך ק' מאה¹²⁴ דאינון
 שלימו והכי הוא ובגין כך בהאי חיך שלימו דכלא¹²⁵ (ד"א
 שלמא דכלא) וכל מאן דידע רזא דא¹²⁶ ואזדהר ביה
 זכאה חולקיה

מאלה אותיות מאירים ד' אחרים מא'
 נהיר ג' שהוא שכר טוב לצדיקים שנקרא
 גמול, ועל זה נאמר "אז תתענג על ה".

מח' מאיר י', שהיא חכמה, כולו סתום ב'
 שהיא סתום מכל צדדים, ולכן לא נמצא
 שנאמר "ולא תמצא בארץ החיים".

מה' מאיר כ' שהוא אור ושמן המשחה
 שנזק מאימא לאותו מקום שנקרא קרן,
 ונקרא קרן היובל, וזה מלכות דוד, ולכן אין
 המשחה אלא בסוד כ'.

ק' מע' מאיר ק' כמו שע' שבעים כך ק'
 מאה שהם שלימות וכך הוא ולכן בחיך הזה
 שלימות הכל (שלום של הכל), וכל מי שידע
 סוד זה וזהיר בו, אשרי חלקו.

¹¹² ד' אותיות גימ"ק והוא בגרון יסוד דבינה וידעו שכל האורות שהם בחכמה הם ג"כ בבינה לכן יוצאים כנגד ד' אותיות הנ"ל ג"כ כיוצא בהם בבינה (ב"י).
¹¹³ והוא נגד נהירו דע"ק רק ששם הוא בסוד אות א' מאוריא עילאה בחי' חכמה דרדל"א (ב"י).
¹¹⁴ הוא יוצא מאות א' ממש בצירור זה א שהוא י' למעלה י' למטה ו' באמצע, וכן הוא ציור אות ג' י' למעלה בראש ו' משיכו לתת וי' למטה והו' הוא באמצע ממש בין ב' יודין, רק שבאוריא הוא בסוד אות א' ששם שורש הג' מוחין הנכללים בג' אותיות יו"י הם כא' במוח א' חכמה והוא הויה א' בגימ' ג' אותיות הנ"ל ובמ"ס יש גילוי יורת לשורש המוחין ולכן שם הם בסוד ג' היות וזהו אות ג' נגד ג' היות כמבואר (ב"י).
¹¹⁵ והוא באימא שהיא אלף יסודה רוכבת על שבעה שמתפטש בז"ת והוא מ"ש על ה' שאימא על ז"א שנק' הויה ופסוק זה מדבר במי ששומר שבת ששבת הוא בבינה שביעאה דכולא (ב"י).
¹¹⁶ שחכמה כולל כל י"ס כידוע (ב"י).
¹¹⁷ שאין שם בחי' התפשטות קווים וכלים כמ"ש כמ"פ ובג"כ היא נעלמת (ב"י).
¹¹⁸ אף שאות ח' הוא בחכמה בחיך והוא בגלוי יותר מ' שבגרון מ"מ הענין הוא שכבר כתבנו שגרון הוא סוד בינה שבחכמה הבן בחכמה וידוע שהוא בסוד ו"ד של מילוי יו"ד והם גימ' יו"ד ג"כ והוא סוד גדול שבחכמה הם בצירור אות ח' שהם ג"כ ד"ו (ב"י).
¹¹⁹ שכלולה בחכמה שנק' ארץ החיים כמ"ש והחכמה תחיה בעליה וגרון הוא סוד רוח חיים דנביע בחשאי וז"ש ולא תמצא בארץ החיים שהוא בחשאי נביע לגיו (ב"י).
¹²⁰ והוא בינה שנק' כ' שהוא סוד משיחו דשמן עילאה דמ"ס שהוא שורש הבינה כמ"ש"ל ומשם משיך לנוק' דז"א שנק' קרן היובל כמ"ש בסוף ספ"ד קרן ביובל אתעטר כו' וזלה נמשכו מלכים בשמן שכל רבו הוא ממ"ס ומלכות הוא מסטרא דגבורות (ב"י).
¹²¹ והוא כאן בבינה כף שמאל כף חובה שבינה מלבשת יד שמאל דע"ק כידוע והם ה' אצבעות של יד שמאל וכלן מה' נפיק ד' והוא כאן בבינה בגילוי יותר בסוד חילוק ה' אצבעאן וידוע כי המלכים נמשכחו בצירור כ' יוני עגולים והוא מסוד כ' הנ"ל ובכ' הם ג' קווים מעלה מטה ואמצע נגד ג' קווין של אות ה' (ב"י).
¹²² שאף שדוד המלך נמשח בקרן מ"מ כאן היה באתגלייא אבל השורש הוא מכף הנ"ל ב"י).
¹²³ הוא סוד דעת שהוא ע' ענפין כמ"ש"ל שהדעת הוא כולל כל ה"ס שהוא בעצמו כולל חב"ד כמ"ש"ל והוא מתפטש בז"ת והם בכלילות מאה והם סוד ק' ברכאן דצלותא כנ"י מתברכא מיניה מסוד טיהפ דמוחין וכו' (ב"י).
¹²⁴ ר"ל כמו שדעת נרמז באות ע' שהוא מתפטש בז"ת כך הוא ג"כ בסוד ק' בכלילות והנה צורת ע' הוא בצירור ק' ממש רק זה ביושר וזה בהיפוך ק' הוא בהתפשטותו למטה וע' למעלה כי כאן בבינה הוא סוד דעת המתפשט (ב"י).
¹²⁵ ששם התחלת הזיווג (ב"י).
¹²⁶ זיווג חיך וגרון הוא זיווג הנשמות לכן צריך להזדהר ביה מאד שלא לפגום ח"ו שורשו וז"ס פגם לה"ר גדול מן העושה משה (ב"י).

גופא דמלכא¹²⁷ אתפשטותא דתפארת¹²⁸ דגוונין ביה מתחברין דרועין דמלכא נהירו דחסד וגבורה¹²⁹ ובגין כך ימין ושמאל¹³⁰
מעוי בדעת אתתקנן¹³¹ עייל ברישא אתתקן ואתפשט לגן¹³²

ובגו גופא שוקין אתאחדין¹³³ בתרין נהורין ואינן תרין נהורין ממש¹³⁴ שוקין ותרין כליין כלהו (ס"א תליין ומתחברין) מתחברין באתר חד¹³⁵ דתמן אתכנש כל רבות וכל משחא דגופא¹³⁶ ומתמן שריין כל ההוא רבות לאתר דאתקרי יסוד עולם יסוד מההוא אתר דאקרי עולם ומאן איהו נצח והוד ועל כן יהוה צבאות שמו ברוך הוא בריך שמייה לעלם ולעלמי עלמין
כל הני תקונין אתיין לאתחברא בחד עד דכל רבות קודשא נטיל כלא האי יסוד ואשדי לנוקבא ומתברכא מניה¹³⁷

אימתי מתברכא
קבג ע"ב

גוף המלך מתפשט בת"ת בצבעים בו מתחברים זרועות המלך, אורות החסד דוהגבורה, ולכן ימין ושמאל.

מעיים נתקן בדעת נכנס בראש נתקן ומתפשט לפני.

ובתוך גוף שוקים מתאחדים בשני אורות והם ב' אורות ממש שוקלים וב' כליות כולם (תלויים ומתחברים) מתחברים במקום א' ששם נכנס כל משחא, וכל שמן של הגוף, ומשם שורים כל אותו משחא, למקום שנקרא יסוד עולם יסוד מאותו מקום שנקרא עולם, ומיהו נצח והוד, ועל כן ה' צבאות שמו ברוך הוא ברו שמום לעולם ולעלמי עולמים.

כל תיקונים אלו באים להתחבר יחד עד שכל משחא הקדוש לוקח הכל היסוד הזה וזורק לנקבה ומתברך ממנו.

מתאי מתברך

¹²⁷ עד כאן פירש כל התיקונים שנכללים בגו רישא דמלכא ועתה מפרש הז"ת שלו, וכבר כתבנו שעיקר ההנהגה יוצא מז"ת לבד וברישא במוחין הוא בחי' מחשבה לבד והם מנהיגין לאברים דגופא כמו האסד העושה איזה דבר עיקר פעולותיו הוא בידין ורגלין אבל אין יודעין כוונתו ועומק מחשבתו מה רוצה בזה שזה תלוי במוחין דיליה ואינו מתגלה (ב"י).

¹²⁸ חושב הת"ת תחילה כי הוא העולה למעלה מחו"ג בסוד יעקב בחיר שבאבות וכן בהילכות היכל הרצון הוא למעלה מהיכל זכות ואהבה, ובת"ת מתאחדים ב' גוונין חסד ודין כידוע שהוא כולל ב' ביחד (ב"י).

¹²⁹ עיקר שם חו"ג הם בב' עטרין הנמשכין מן הדעת ושורשם מחסד עילאה דאוריא ובוצד"ק ששם גבורה דרדל"א והם מתפשטים למטה בב' ידים של ז"א ועוד שה"ח וה"ג הם מתגלים בב' ידים ה' אצבעות יד ימין וה' אצבעות יד שמאל (ב"י).

¹³⁰ שר"ל שלכן נקרא ימינא ושמאלא ע"ש החו"ג שמאירים בהם וכאן בב' ידים הוא עיקר התגלות של חסד ודין וכל שלמעלה הוא רק בבחי' שורש לבד ולזה אמר שהם נהירו דחסד וגבורה שההארה הוא סוד התגלות כידוע (ב"י).

¹³¹ כאן מפרש ז"א חצי פרצופו התחתון מן החזה ולמטה והוא בסוד דנהירו דו' דהוי, בגויה וענין מעוי הוא פנימיות הגוף שדעת מתפשט בפנים בגופא וסוד התיקון ידוע והוא שהוא ע"י צמצום וסילוק האורות כמו למעלה בצמצום א"ס כ"ה הוצרך לסלק האורות ונשאר רשימו לבד בכדי שיהיה מקום לעמידת העולמות (ב"י). תרין ביעין ואמה שהם לצורך ההולדה, והם נה"י הפנימים, כי התחלתם הוא מהטבור והכליות, ועליהם אמרו בפ' משפטים (קכג ע"א) מעוי בדעת אתתקנן, והוא ע"י הדעת המתפשט, שממנו הוא כל הזווגים (כללים ח"א ל ע"ד).

¹³² דעת המתפשט מן החזה ולמטה מקבל כוחו מהארת הדעת דגניז בראש בסוד ב' דעות א' בראש וא' בגוף ובזה נתקן שמקבל הארה משם ועוד מקבל הארה מזווג של הנשיקין בפה ואח"כ מתפשט לגו למטה מן החזה ששם הם סוד שרשים של נשמות ישראל (ב"י).

¹³³ הם ב', נו"ה שהם מחוברים בגופא בת"ת כידוע שהוא כולל כל הו"ק ועל תיקוני דגופא ודרועין אמר שלמה המלך ע"ה ידיו גלילי זהב (ב"י).

¹³⁴ הם ב' בחי' חו"ג ושם בנו"ה הוא מתבשל הזרע ונמגר בסוד ב' ביעים דדכורא וחו"ג נקראים ב' נהורין והם בסוד טיהפ דמוח שהם מאור העינים והוא כי בעיניים הם ב' חו"ג (ב"י).

¹³⁵ מביא ראיה למה נו"ה נקראים נהורין והוא שבהם מתבשל הזרע שהוא מאור העינים כמבואר ואמר שאף שבישול הזרע אינו ברגלים כי אם בכליין לזה אמר שהלכ א' שב' כוליין הם ג"כ בחי' נוה, והם הפנימיות מחוברים אל הגוף שמשם מקבלים הארת הדעת ובהם נגמר בישול הזרע (ב"י).

¹³⁶ שהזרע הנמשך ביסוד הוא מתמצה מכל איברים של הגוף בסוד דעת המתפשט בגוף ומשם נמשך הזרע ליסוד (ב"י).

¹³⁷ אחר שביאר כל התיקונים דמלכא אמר דרך כלל שכל התיקונים הכל לצורך הנוק' (ב"י).

מניה בשעתא דאתקנו דינין דלתתא¹³⁸ וכד דינין מתתקנין לתתא מתתקנין לעילא וכל תקונין דמלכא בחדוותא בשלימו¹³⁹ דינון שמא קדישא¹⁴⁰ והוה כלא חד¹⁴¹ וכדין הוא שארי בנווייהו¹⁴² דכתיב (תהלים פב א) אלהי"ם נצב בעדת אל בקרב אלהי"ם ישפוט

וכד דינין לא מתתקנין לתתא¹⁴³ כביכול הכי לעילא דכל תקונין לא מתישרין הכי¹⁴⁴ דהא אימא אסתלקת מעל בנין¹⁴⁵ ובנין לא ינקי¹⁴⁶ דהא יסוד לא אשרי בנוקבא¹⁴⁷ וכל דינין מתערין¹⁴⁸ וחויא תקיפא שלטא¹⁴⁹ כביכול תקוני מלכא על דינא אסתלקו דכיון דהאי נוקבא לא מתברכא¹⁵⁰ וצדיק לא נטיל וחויא תקיפא שלטא ווי לעלמא דינקא מנייהו

אמר רבי אלעזר¹⁵¹ כל הני תקונין אבא גלי לון בנין דלא ייעול בכסופא לעלמא דאת¹⁵² השתא אמאי אצטריכו לאתגלאה¹⁵³

ממנו, בשעה שנתקנו הדינים שלמטה וכאשר הדינים נתקנו למטה נתקנו למעלה וכל התיקונים של המלך בשמחה בשלימות שהם שם קדוש והיה הכל א' ואז הוא שורה בתוכם, שנאמר אלקים נצב בעדת אל בקרב אלקים ישפוט.

כאשר הדינים לא נתקנים למטה כביכול כך למעלה שכל התיקונים מתישרים כך שהרי אימא מסתלקת מעל הבנים, ובנים לא יונקים שהרי יסוד לא שורה בנקבה, וכל הדינים מתעוררים והנחש החזקה שולטת כביכול. תיקוני המלך על דין מסתלקים שהכיון שהנקבה הזה לא מתברכת וצדיק לא לוקח ונחש חזקה שולטת אוי לעולם שיונק ממנו.

אמר רבי אלעזר כל תיקונים אלה אבא גילה אתם כדי שלא יכנסו בבושה לעולם הבא עכשיו למה צריך לגלותם

¹³⁸ הוא סוד תיקון העולם דאתחברו יסוד ומלכות מלך הדר ואשתו מהיטבאל כידוע שהוא ע"י יסוד דא"ק שנתחבר עם מלכות שלו מ"ה וב"ן וכו' עיקר התיקון הוא בסוד הזיווג (ב"י).

¹³⁹ שהם בשלימות כל א' עומד בשלו ממש כפי מקומו וגודלו (ב"י).

¹⁴⁰ ששם הו"ה הוא מורה על בחי' פרצוף של כידוע וכן שם הו"ה מורה על חס דדאתתקן בעלמא דמתקלא, ולשכן בתחלה במעשה בראיית הכל בשם אלקים שהוא בסוד עולם התהו וכו' ואח"כ כתיב אלה תולדות השמים והארץ שהוא חיבורא זיווגא דדו"נ (ב"י).

¹⁴¹ כמ"ש ודבק באשתו והיו לבשר א' וכתוב ויהי ערב כו' יום א', ועוד שאחר התיקון נעשה חיבור בספירות ונעשו בסוד פרצופים בסוד רה"י, והוא תליא בשמא קדישא גבוה י' ורחב ד' י' אותיות המילוי יר"ד ה"א וא"ו ה"א ורחבו ד' ד' אותיות הפשוטים (ב"י).

¹⁴² כאשר נתקן העולם ע"י דינין אמת אז הוא ית' שוכן בקרבם שרצון השכינה להתתקן ע"י ולהעלות מ"ן בסוד שכינה בתחתונים צורך גבוה (ב"י).

¹⁴³ אז הוא קלקול העולם כמו שהיה בעולם התהו ומסתלקין המוחין מז"א שהם חייך דגופא וגם ט"ס של הנוק' יורדים לקלי' כמו שהיה בעולם התהו (ב"י).

¹⁴⁴ שאינם מתייחסים באורח מישור (ב"י).

¹⁴⁵ הוא סוד סילוק ג"ר מוחין דז"א שהם באים לו ע"י אימא דמתלבשת בז"א (ב"י).

¹⁴⁶ שהם אין מקבלים ב' עטרין חו"ג מיסוד אימא ולכן יסוד לא אשדי בנוק' (ב"י).

¹⁴⁷ ואז נעשה פירוד בזו"נ (ב"י).

¹⁴⁸ ע"י הורדת ט"ס דנוק' לקלי' שלקחם ז"א דקלי' כידוע בסוד אמלאה החרבה לא נמתלאה צור וכו' (ב"י).

¹⁴⁹ בסוד ט' קללות שנתקלה חוה ע"י דאטיל נחש זוהמא בגוה ואז הנחש יונק ממנה, וז"ס זנבא שליט ורישא כפיף לעפרא, הוא סוד ט' ספירות של נוק' בקלי' (ב"י).

¹⁵⁰ כנ"ל שכל תיקונים דז"א הם הכל לצורך הנוק' לאתברכא מדכורא וכיון שע"י עוונות התחתונים נעשה פירוד בזו"נ אז כל התיקונים אסתלקו ולכן העולם עומד על הדין ועל האמת ועל השלום כמבואר (ב"י).

¹⁵¹ ר"א לא הסכים עם ר' אבא במה שגילה כאן סודות גודלות מתיקונים פרצופא דז"א שהדברים אלו לא גילה אותם רשב"י כי אם סמוך למותו שאז נתעלה במעלה גדולה בסוד תוסף רוחם יגועון, וידוע כי רשב"י הי הבבחי' יסוד וי' תלמידיו היו בסוד י' ספירות היוצאים מהם ולכן כשנתעלה רשב"י שהוא השורש ממנו נתוסף הארה לענפים ולכן גילה אותם להם (ב"י).

¹⁵² השתא שכבר נסתלק מהם אורם ואתחשך שמשא שהוא סוד ניצוצו של משה רבינו ע"ה שנק' שמש וכו' אם כן אין ראוי לגלות סודות הרמים ההם שתעלם הוא רשל השורש מן הענפים

¹⁵³ די בזה מה שגילה אבי בעת פטירתו, שלא יסתלק עצמו בגרועו, כדפירשנו. אבל השתא אין צורך לגילוי להסודות הללו, מטעם, "צדיקים ילכו במ פושעים יכשלו במ", כנזכר באדרא, ויכול להפסיד ולא להרויח, ולמה נכתבו הסודות הללו על ידי רבי אבא, והלא אדרבא ראוי להסתירם שלא יכשלו במ רשעים (הקדמת העמק המלך). ע"ז השיב לו ר' אבא שיש לו רמז ורשות מרשב"י לגלות אותם גם אחר פטירתו והוא כמ"ש באד"ז ר' אבא יכתוב ור"א ברי ילעי וכו' וא"כ אם היה כוונתו שלא לגלותם למה ציוה לו לכתובם אלא ע"כ שרצונו היה להיות למזכרת לדורות עולם (ב"י).

אמר ליה רבי אבא, אתו שאני כתבתי מהנר הקדוש אמרתי (כתבוהו) בשביל החברים שהרי הם יודעים דברים והרי צריך לדעת שנאמר וידעתם כי אני ה' וכתבי וידעו כי אני ה' לפי שמתיישבים הדברים בלב, ומכאן ואילך הדברים סתומים בתוכם אשרי חלקים בעולם הזה ובעולם הבא, שהרי עד עתה הנר הקדוש מתעטר בדברים שבהם.

בא וראה אני ראיתי אותו בחלום, ושאלתי לפני רבי שמעון, שהרי למדנו לפני אדונו, ו' שהוא חכמה, וכך הוא ודאי ה' למה הוא בינה אמר לי בא וראה הרי נאמר ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, מי הוא נהר שיוצא מעדן, זה בינה, ולכן אותו נהר י' סתום בתוכו, ו' פשט נהר זה מכל צדדיו, וזה הוא ה' לכן הוא י"ה אחר כך הוציא בן תחתיו שהוא ו' כדוגמא זה ה' אחר כך נולד, והוציא בן זה ושם לפניו, ולכן י"הו שהרי ו' לפניו יושב להניק אותו, ועל זה שנינו במשנה שלנו (ספד' צ ל ע"א) שמאחר שנתחבר הזכר עמה ונתעבר מבן א' ונקרא ה' ואחר כך הוליד והוציא ו' אותו בן ועומד לפניו ועל זה נאמר

עד כען בוצינא קדישא אתעמר במלין דבגוון¹⁵⁸
 תא חזי אנא חזינא ליה בחלמא¹⁵⁹ ושאינא קמיה דרבי שמעון הא אוליפנא קמיה דמר י' דאיהי חכמה והכי הוא ודאי ה' אמאי איהו בינה אמר לי תא חזי הא כתיב (בראשית ב') ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן¹⁶⁰ מאן הוא נהר דיוצא מעדן דא בינה ובגין כך ההוא נהר י' סתים בגויה¹⁶¹ ויו"ד פשיט נהרא דא מכל סטרו¹⁶² ודא היא ה'¹⁶³ בגין כך הוא י"ה לבתר אפיקת בן תחותיה דאיהו ו' כגוונא דא ה' לבתר אולידת ואפיקת האי בן ושוייה לקמה¹⁶⁴ ובגין כך יהו דהא ו' לקמה יתיב לינקא ליה¹⁶⁵ ועל כך תנינן במתניתא דילן ה' ד' הות¹⁶⁶

154 רשב"י נק' בוצינא קדישא שהוא נהורא דשמשא שמאיר לכל העולם. ואמר עוד שהו אלא גילה אותם אלא לחברייא שהם ידעין מלין על בורין וידוע כי מצוה גדולה לגלות סתרי תורה לצדיקים שבזה גורמים תוספת הארה למעלה ועושים יחודים וזווג בזו"ג, ואז מתגלה טיפה דמוחין (ב"י).
 155 כל רזין דאורייתא הם הכל לגלות סוד ה' שמה מפרש דכולא תליה ביה כענבין באתכלא, ועי"ז מתייחסים ז' וז"ס וידעתם כי אני ה' ע"י דעת כמ"ש והאדם ידע כו' וכל רזין דאורייתא הם בסוד הדעת כי התורה תליא בת"ת רמ"ח מ"ע בחדס ושס"ה ל"ת בגבורה והם כלולים בת"ת והדעת הוא פנימיות של הת"ת (ב"י).
 156 הם יודעים על בוריים דמאן דעייל ואל נפיק טב ליה דלא אברי וידוע כי אין מגלין רזין אלא לצנועים שיכולים להסתיר הסודות (ב"י).
 157 ידוע כי נשמות הצדיקים הם נהנים מחידושי הצדיקים בתורה מאותם שהם משרשם שלכן הם באים ומתחברים עמהם בסוד עיבור וכן אותם שהיו בבחי' טעין חמרי כגון רב המנונא סבא, ורב ייבא סבא ולכן כשחידש ר' אבא שהיה משורש ה' חסדים היוצאים מיסוד שהוא רשב"י כידוע בזה ניתוסף שלימות לנשמתו (ב"י).
 158 הביא דבר א' לראיה שלפעמי סבא לו רשב"י בחלום לגלות לו רזין דאורייתא והכל מטעם הנ"ל (ב"י).
 159 ב' אותיות י"ה הם בחו"ב והם מתחלקים כל א' לב' פרצופים או"א עילאין וישסו"ת בסוד הבן בחכמה וחכם בבינה והם נרמזים ביל"ד ה"א, שמילוי יו"ד ו"ד הוא ציור ה' ד"ו כידוע, ומילוי ה"י הוא י' חכמה וכן בציור ה"א באלף הוא ג"כ יו"ד כזה (ב"י).
 160 ידוע שזה מדבר באימא, ואמר יוצא תמיד שהם רעים דלא מתפרשן ולכן י' קשור בה' כמש"ו והוא יוצא להשקות את הגן ז"א בסוד כונן שמים בתבונה, ומשם יפרד והיה לד' ראשים כו' כי עד החזה יוצאים יסודות דאון, באוה ואח"כ בחזה מסתיים יסוד אימא ויסוד אבא מתשפט בכל הגוף עד יסוד ז"א (ב"י).
 161 הוא בחי' יז"ס שמתחבר עם הבתונה והוא י' שבראש הה' (ב"י).
 162 שי' הוא סתים ואין בו התפשטות קוין משא"כ ה' הוא ג' קוין של ה' בחי' חב"ד שהם שרשי כל ההנהגות הנמצאים בזו"ג (ב"י).
 163 תחילה בהיות העובר בבטן אמו היה בסוד אות ח' ג' קוין סתומות בסוד ח' דחמץ ואח"כ בעת הלידה אז נפתח רחמה ונשבר הח' ונעשה ה' סוד ה' דמצה, ונפק ו' ז"א מגוה ונעשית בינה חופפת עליו והוא סוד ד' של ה' (ב"י).
 164 אחר שנתגדל ז"א ונכנס בו הכתר אז בינה וז"א הם בסוד אות ל' שהגג הוא הכתר על ז"א וצורה הל' הוא השליש עליון דת"ת ורגל הל' הם נה"י החדשים דאימא שמתפשטת מאחוריו על פרצוף לאה ואז הוא עומד לצד אימא והיא מבטת בפנים שלה לפנים ד"א להשלימו ולהאירו בסוד ושמים לא זכו בעיני (ב"י).
 165 הוא שציור ה' היא פתיחא לגבה ו' שמשם הוא מקבל שפעו ביניקה מסוד החלב דאימא ובגדלות מקבל ממנה המוחין (ב"י).
 166 ד' הוא בסוד דלה ועניה קודם הזיווג דאז לית לה מגרמה כלום, והיא נשלמת ע"י הזווג שמקבל טיפת הולד וכו' ובשעת הזווג אז נכנס בגוה ו' דכורא והוא סוד ו' יסוד דכורא דעייל בה ולכן נותן לה טיפת הולד שהוא סוד ז"א ו' של השם ואז נשלמת בצורת ה' ד"ו (ב"י).

אדרא דמשכנא

מדאתחבר דכורא עמה אתעברת מחד בן ואקרי ה'
לבתר אולידת ואפיקת ו' ההוא בן וקאים לקמה ועל האי
כתיב ונהר יוצא מעדן מניה נפיק ודאי להשקות את הגן
לינקא ליה

הוינא אחיד בידיה (נ"א ביה) ונשיק בידוי אנא בהאי
עדונא אתערנא בכי וחייד והווי תלתא יומין דלא אכילנא
מידי חד מהדוותא וחד דלא זכינא למחמי ליה זמנא
אחרא ועם כל דא ביה אתקשרנא תדירא¹⁶⁷ דהא כד
נהירא לי שמעתתא חמיניה דיוקניה דאתער קמאי זכאין
אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב
(תהלים קמ יד) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את
פניך

(ע"כ האידרא)

ונהר יוצא מעדן ממנו יוצא ודאי להשקות את
הגן להניק לו.

אחזתי ידו (בו) ונשקתי אני ידו, ובעידון
הזה מתעורר, ובכה וחייד, והיו ג' ימים שלא
אכל דבר, א' משמחה, וא' שלא זכה לראותו
פעם אחרת, ועכ"ז התקשר בין תמיד שהרי
כאשר מאיר לי דברי תורה, ראיתי דמותו
שמתעורר לפני אשריהם צדיקים בעולם הזה
ובעולם הבא עליהם נאמר אך צדיקים יודו
לשמך ישבו ישרים את פניך.

¹⁶⁷ רשב"י נהנה ומתקשר בנפשו בבחי' עיבור ע"י גילוי הסוד שלו (ב"י).